

Prima instanță: Judecătoria Cahul (jud. M. Bușuleac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. G. Vavrin, R. Petrov, I. Dănăilă)

DECIZIE

19 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovskaia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Interauto Grup” împotriva lui Nicolae Bunghez cu privire la încasarea prejudiciului material, a dobânzilor de întârziere și a cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul,

c o n s t a t ă :

La 07 septembrie 2015, SRL „Interauto Grup”, prin intermediul avocatului Ion Matusenco, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolae Bunghez solicitând încasarea prejudiciului material cauzat în rezultatul accidentului rutier în mărime de 6700 EURO, convertiți în lei MDL conform cursului BNM la ziua executării hotărârii, a dobânzii de întârziere în mărime de 518 EURO, convertiți în lei MDL conform cursului BNM la ziua executării hotărârii și a cheltuielilor de judecată în mărime de 11442, 8 lei MDL, constituite din taxa de stat, cheltuielile de notificare, de expertiză și pentru asistență juridică.

În motivarea acțiunii s-a invocat că SRL „Interauto Grup” în baza contractului de vânzare-cumpărare din data de 03 decembrie 2013 a devenit proprietarul mijlocului de transport de model SUZUKI SWIFT, anul producerii 2012. Prin actul de predare-primire din 03 decembrie 2013, mijlocul de transport a fost transmis în posesia și dispoziția SRL „Interauto Grup”. Confirmarea faptului precum că unitatea de transport era în posesia și folosința SRL „Interauto Grup” este și faptul achitării asigurării obligatorii, conform contractului RCAI nr. 001236393 din 09 decembrie 2014.

Menționează că, unitatea de transport a fost expusă spre vânzare și la 10 aprilie 2014, conform raportului de evaluare, a fost evaluat la suma de 8600 EURO, prețurile fiind definitivitate la condițiile de piață pentru perioada lunii aprilie, anul 2014.

Între SRL „Interauto Grup” și pârâtul Nicolae Bunghez la 14 aprilie 2015 a fost încheiat contractul de locațiune a mijlocului de transport, conform căruia pârâtul a beneficiat în locațiune de mijlocul de transport de model SUZUKI SWIFT, cu numărul

de înmatriculare KBC 088 pentru o perioadă de 5 zile, contra sumei de 30 EURO conform cursului BNM la ziua achitării.

Precizează că, în baza contractului de locațiune, Nicolae Bunghez și-a asumat responsabilitatea deplină de reparare a prejudiciului în cazul constatării vinovăției ultimului (pct.4.8 din contract). De altfel, conform pct. 3.1.2 și 3.1.4, pârâtul și-a asumat obligația de a păstra integritatea bunului transmis în locațiune și să respecte legislația în vigoare. Nicolae Bunghez, conducând unitatea de transport menționată, la 18 aprilie 2015, aproximativ ora 09:11, manifestând imprudență la trafic, ignorând prevederile pct. 59 alin. (2) al Regulamentului circulației rutiere, nu a acordat prioritate mijlocului de transport de model HYUNDAI SANTA FE, cu numărul de înmatriculare ILBM 545, condus de către Victor Școrevnea și la intersecția străzilor Ungureanu – Grenoble, mun. Chișinău, a tamponat acest mijloc transport, după care Nicolae Bunghez, ignorând prevederile pct. 12 alin. (1) lit. b), g) al regulamentului circulației rutiere, a părăsit locul comiterii accidentului rutier. În rezultatul examinării cazului contravențional, în privința lui Nicolae Bunghez la 20 mai 2015 au fost întocmite procesele verbale cu privire la săvârșirea contravențiilor prevăzute de art. 242 alin. (2), art. 243 Cod contravențional, conform proceselor verbale MAI 03038655 și 03038654.

Susține că, Nicolae Bunghez recunoscând vina sa în comiterea accidentului rutier, a semnat actul în scris prin care și-a luat angajamentul ca în perioada de 3 zile să soluționeze problema și anume va achita pentru mijlocul de transport. La expirarea termenului respectiv, Nicolae Bunghez nu și-a onorat obligația asumată, cu atât mai mult manifestând și rea credință.

La 29 aprilie 2015, în adresa lui Nicolae Bunghez a fost expediată notificarea, recepționată la 06 mai 2015, prin care s-a solicitat soluționarea amiabilă a litigiului, însă pârâtul a manifestat rea-credință și nu a comunicat motivele nerecuperării prejudiciului cauzat.

Afirmă că, întru constatarea prejudiciului cauzat prin fapta contravențională, a solicitat efectuarea unei expertize, despre ce a fost înștiințat prin telegramă pârâtul Nicolae Bunghez, care însă nu s-a prezentat la examinarea mijlocului de transport. Astfel, prin concluzia raportului tehnico - științific din 04 mai 2015, s-a constatat că prejudiciul material cauzat constituie suma de 129598 lei MDL, echivalentul sumei de 6700 EURO, adică se impune concluzia în asemenea circumstanțe despre deteriorarea completă a mijlocului de transport.

Prin hotărârea din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Interauto Grup” și s-a încasat de la Nicolae Bunghez în beneficiul SRL „Interauto Grup” prejudiciul în sumă de 6700 EURO, dobânda de întârziere în sumă de 518 EURO sau echivalentul acestora în valută națională, conform cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării; s-a încasat de la Nicolae Bunghez în beneficiul SRL „Interauto Grup” cheltuielile de judecată în sumă de 17568, 42 lei.

La 07 octombrie 2016, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.136), Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, a depus cerere de apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul.

Prin încheierea din 27 februarie 2017 a Curții de Apel Cahul nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia și s-a acordat apelantului și avocatului acestuia termen de 10 zile din momentul

recepționării copiei încheierii, dar nu mai târziu de 26 martie 2017, pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 4007, 17 lei și cererii de apel suplimentare cu indicarea motivelor de fapt și de drept.

La 29 martie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.163), înregistrată la 30 martie 2017, Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, a depus cerere, solicitând, în temeiul art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, scutirea de la plata taxei de stat, invocând excluderea unei eventuale încălcări a dreptului de acces liber la justiție. Totodată, a solicitat examinarea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat atât conform normelor de drept autohton, cât și prevederilor CEDO și jurisprudenței CtEDO (Kreuz vs Polonia, Clionov vs Moldova, Tudor-Comerț vs Moldova, Teltronic-CATV vs Polonia), în condițiile când accesul liber la justiție este unul fundamental și nu poate fi îngrădit prin soluționarea necorespunzătoare a cererii, ceea ce poate duce și la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Prin încheierea din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul s-a restituit cererea de apel depusă de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul, deoarece nu au fost îndeplinite indicațiile instanței de apel conform încheierii din 27 februarie 2017, emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă; s-a restituit fără a fi pusă în examinare cererea privind scutirea de la plata taxei de stat.

La 02 iunie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.181), Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, a declarat recurs împotriva încheierii din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul, solicitând repunerea în termen, casarea integrală a încheierii din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu s-a expus asupra solicitării privind scutirea de la plata taxei de stat prin încheiere, deoarece conform legislației procesual civile se respinge cererea cu privire la scutirea taxei de stat și se acordă un termen pentru achitarea taxei de stat, ceea ce nu s-a făcut și cererea de apel a fost restituită.

Menționează că, în încheierea contestată se indică că apelantul nu a primit citația și, în opinia recurentului, nu a fost înștiințat legal, prin ce se impune admiterea cererii de recurs cu stabilirea examinării cererii de apel.

Precizează că, la 14 noiembrie 2016 a solicitat copiile înregistrărilor audio, însă nu le-a primit, de altfel, nici copiile proceselor verbale solicitate, nu le-a primit. La 06 februarie 2017 a solicitat repetat copiile înregistrărilor audio, însă nu le-a primit.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 04 aprilie 2017, iar Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, a declarat recurs la 02 iunie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.181).

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată participanților la proces la 17 mai 2017 (f.d.171), însă avocatul recurentului a recepționat-o la 29 mai 2017, conform avizului de recepție (f.d.172).

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la 02 iunie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.181), de către Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, împotriva încheierii din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul, este în termen și nu este necesară repunerea în termen.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, întemeiat și pasibil de fi admis, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 07 octombrie 2016, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.136), Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, a depus cerere de apel (nemotivat) împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul (f.d.135).

În contextul prevederilor art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, se identifică oportunitatea acordării apelantului unui termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Colegiul reține că legislația în vigoare nu stabilește un termen expres pentru înlăturarea neajunsurilor, dar se presupune a fi un termen rezonabil și suficient pentru apelant pentru a efectua anumite acțiuni procesuale prealabil desfășurării ședinței de examinare a cererii de apel.

În conformitate cu art. 110 Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Prin încheierea din 27 februarie 2017 a Curții de Apel Cahul nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia și s-a acordat apelantului și avocatului acestuia termen de 10 zile din momentul recepționării copiei încheierii, dar nu mai târziu de 26 martie 2017, pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 4007, 17 lei și cererii de apel suplimentare cu indicarea motivelor de fapt și de drept (f.d.149-151).

Pe cale de consecință, în temeiul art. 369 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul s-a restituit cererea de apel depusă de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul, deoarece partea apelantă nu a

îndeplinit indicațiile instanței de apel conform încheierii din 27 februarie 2017, emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă; s-a restituit fără a fi pusă în examinare cererea privind scutirea de la plata taxei de stat (f.d.166-170).

Colegiul consideră pripită și contrară normelor de drept procedural concluzia instanței de apel privind restituirea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat fără a fi pusă în examinare și respectiv restituirea cererii de apel depuse împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul.

La acest capitol, Colegiul reține că la 29 martie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.163), înregistrată la 30 martie 2017, Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, a depus cerere, prin care a solicitat, în temeiul art. 85 alin.(4) Cod de procedură civilă, scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul (f.d.161-162).

Din textul încheierii contestate nu se disting anumite ipoteze ale instanței de apel prin care s-ar fi expus asupra cererii privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, înaintată de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, doar fiind menționat că neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) Cod de procedură civilă, face imposibilă examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat, ceea ce ar constitui o sancțiune a neglijenței titularului de drept, care nu a îndeplinit în termen o indicație instituită prin lege.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că instanța de apel eronat a dispus restituirea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat fără a fi pusă în examinare, deoarece instanța de apel era obligată în condițiile legii de a se expune asupra cererii privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Mai mult ca atât, un temei al emiterii încheierii din 27 februarie 2017 a Curții de Apel Cahul, prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, a servit și neplata taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu doar prezentarea apelului suplimentar cu motivele de fapt și de drept.

De altfel, instanța de apel nici nu a invocat norma de drept ce a servit ca temei de restituire a cererii privind scutirea de la plata taxei de stat fără a fi pusă în examinare.

Or, în conformitate cu art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Din sensul normei precitate, se deduce că instanța judecătorească decide în favoarea sau defavoarea scutirii justițiabilului de la plata taxei de stat în dependență de situația materială și probele prezentate în acest sens, ceea ce, în speță, a fost ignorat de instanța de apel și, în final, a dispus restituirea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat fără a fi pusă în examinare.

La caz, Colegiul apreciază ca fiind justificate argumentele recurentului invocate în acest sens.

Colegiul relevă că cererea apelantului/recurentului privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel nu a fost înaintată decât în executarea indicațiilor instanței de apel la acest capitol, deoarece solicitarea scutirii de la plata taxei de stat este un drept al părții, ceea ce-i asigură apelantului/recurentului accesul

liber la justiție, garantat de art. 20 al Constituției Republicii Moldova, art.5 Cod de procedură civilă și dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Or, dreptul la un proces echitabil, consacrat de art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, include, ca element component, dreptul de acces al persoanei la o instanță judecătorească, pentru ca aceasta să statueze asupra drepturilor și obligațiilor sale de natură civilă. Dreptul de acces la o instanță judecătorească nu este un drept absolut. Prin chiar natura sa, el reclamă o reglementare din partea statului și poate fi supus unor restricții, dacă ele nu aduc atingere însăși esenței dreptului. Restricțiile trebuie să urmărească un scop legitim, fiind totodată necesar să existe un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

Colegiul notează că, CtEDO în hotărârea Campbell și Fell contra Regatului Unit al Marii Britanii din 28 iunie 1984, a reținut că este necesar nu numai ca justiția sa se realizeze în fapt, ci sa existe și toate aparențele din care să rezulte îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege pentru ca judecata sa se desfășoare în mod echitabil. Iar, în hotărârea Airey contra Irlandei din 09 octombrie 1979, CtEDO a reținut că accesul la justiție trebuie să fie asigurat, în consecință, în mod efectiv și eficace.

Sub acest aspect, pornind de la constatările enunțate *supra*, instanța de recurs menționează că neexaminarea cererii apelantului privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu constituie decât o încălcare certă a normelor procedurale, care pe cale de consecință condiționează îngrădirea nejustificată a dreptului justițiabilului de acces la justiție și la un proces echitabil.

Concomitent Colegiul remarcă că obligația apelantului de a prezenta cererea de apel suplimentară cu motivele de fapt și de drept ale apelului nu se neagă, însă acest aspect nu exclude obligația instanței de apel de a se expune asupra cererii privind scutirea de la plata taxei de stat, în condițiile când acesta, la fel, a constituit un temei de a nu da curs cererii de apel.

Din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind restituirea lui Nicolae Bunghez a apelului depus împotriva hotărârii din 16 septembrie 2016 a Judecătoriei Cahul și restituirea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat fără a fi pusă în examinare, este adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, iar argumentele invocate în acest sens de către recurent sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia, cu casarea încheierii din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul și trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Cahul la etapa primirii cererii de apel, inclusiv pentru a se expune asupra cererii de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nicolae Bunghez, prin intermediul avocatului Tatiana Lozovscaia.

Se casează încheierea din 04 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul, adoptată în Societatea cu Răspundere Limitată „Interauto Grup” împotriva lui Nicolae Bunghez cu

privire la încasarea prejudiciului material, a dobânzilor de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Cahul la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală